

OSAYLEISKAAVAN LAATIMINEN PALOPURON ALUEELLE

Dnro Tekla 1011/ 2014 (05.021)

Kh 18.8.2014 / § 214

Kh 29.6.2015 / § 150

Kh 12.12.2016 / § 291

(valmistelijat: kaavoituspäällikkö Anne Jarva p. 040 155 4220, kaava-arkkitehti Mika Ahonen p. 040 155 4274 ja yleiskaavasuunnittelija Hannu Lindqvist p. 040 155 4275)

OSAYLEISKAAVAN LAATIMISEN TARVE

Osayleiskaavan laatiminen Palopuron alueelle on tarpeen kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi ja seudullisen asuntotuotannon turvaamiseksi. Nykyisissä yleiskaavoissa osoitettujen alueiden on arvioitu riittävän asuntotuotannon tarpeisiin n. vuoteen 2030 saakka.

Hyvinkään kaupungin strategian mukaan kaupunki kasvaa ja kehittyy osana metropoli-alueetta, mikä käytännössä tarkoittaa maankäytön laajenemista etelään pääradan suuntaisesti. Eteläinen kasvusuunta valittiin edellisellä yleiskaavakierroksella, kun rakennemallityön perusteella osoitettiin uusi kaupunginosa VT 25:n eteläpuolelle (Yleiskaava 1990/2010, kv 26.8.1992). Edelleen Keskustaajaman osayleiskaavassa 2030 (kv 16.4.2012) Metsäkaltevan etelä-puolelle on osoitettu asumisen reservialueita Palopuron suuntaan.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (hyväksytty 23.3.2013, vahvistettavana ympäristöministeriössä) Palopuro on osoitettu päärataan tukeutuvana uutena asemanseutuna. Maakuntakaavassa edellytetään, että asemanseudun mitoitus ratkaistaan seudullisella tasolla ennen yksityiskohtaista suunnittelua.

Palopuron asemanseudun seudullista roolia tutkitaan parhaillaan laadittavissa Helsingin seudun kuntien yhteisessä maankäyttösuunnitelmassa (HESE-MASU) sekä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ), jotka valmistuvat alkuvuonna 2015. Suunnitelmien yhtenä lähtökohtana on KUUMA-kuntien vuonna 2012 hyväksymä kehityskuva, jossa Palopuron asemanseudun väkiluvuksi esitettiin noin 10 000 asukasta ja sen arvioitiin toteutuvan vuosien 2030 ja 2050 välillä.

Oikeudelliset edellytykset Palopuron yleiskaavan hyväksymiselle luodaan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa, jossa yhtenä teemana on pääradan uusien asemanseutujen (Palopuro, Ristikytö) seudullinen rooli. Tavoitteena on, että Palopuron yleiskaava etenee yhtä aikaa 4. vaihemaakuntakaavan kanssa siten, että yleiskaava voidaan hyväksyä välittömästi maakuntakaavan saatua lainvoiman.

SUUNNITTELUALUE JA ALUSTAVAT TAVOITTEET

Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Hyvinkään keskustaajaman eteläpuolella pääradan ja maantien 1421 varrella. Suunnittelualue ulottuu etelässä Tuusulan kunnan rajaan, idässä suunniteltuun ns. itäiseen radanvarsitiehen ja lännessä Vantaanjokeen. Pohjoisessa suunnittelualue rajautuu Keskustaajaman osayleiskaava-alueeseen käsittäen mm. siinä osoitetut asumisen reservialueet. Suunnittelualueen pinta-ala on n. 20,75 km².

Osayleiskaavan tarkoitus

Osayleiskaavan tarkoituksena on uuden asemanseudun perustaminen pääradan varteen Hyvinkään ja Jokelan väliin. Lähtökohtana on seudullisissa tarkasteluissa esitetty oletus, jonka mukaan asemanseutu toteutuisi vuosien 2030 - 2050 välisenä aikana. Väestötavoite ja mitoitus ratkaistaan suunnittelun aikana seudullisten suunnitelmien perus-

teella. Alustavasti on arvioitu, että uuden aseman perustaminen edellyttää noin 10 000 asukkaan sijoittamista aseman vaikutuspiiriin (n. 2,5 km:n etäisyydelle asemasta). Osayleiskaavalla osoitetaan uuteen rautatieasemaan tukeutuvat keskustatoimintojen, asumisen ja työpaikkojen alueet, joiden maankäyttö suunnitellaan yksityiskohtaisesti asemakaavoilla. Lisäksi osayleiskaavassa osoitetaan vyöhykkeet, joilla mahdollinen rakentaminen voisi tapahtua maaseutu- tai kylämäisenä täydennysrakentamisena. Näillä alueilla pyritään säilyttämään maa-seutuelinkeinojen toimintaedellytykset. Yleiskaava-prosessin kestäessä tutkitaan myös tarpeellisia ekologia yhteyksiä, virkistysalueita sekä alueita, joita voidaan edelleen säilyttää maa- ja metsätalousvaltaisina maaseutuelinkeinojen alueina.

Osayleiskaavan tarkoituksena on myös ohjata kaupungin yhdyskuntarakentamiseen tarkoitettun raakamaan hankintaa.

Osayleiskaavan alustavat tavoitteet:

- varaudutaan kaupungin yhdyskuntarakenteen laajenemiseen vuoden 2030 jälkeen
- luodaan edellytykset uuden lähijunaliikenteen aseman perustamiseksi Hyvinkään ja Jokelan väliin
- tutkitaan yhdyskuntarakenteen kehittämistä palvelevan liikennejärjestelmän vaihtoehdot
- mitoitetaan ja sijoitetaan uuden asemanseudun toiminnot (asuminen, työpaikat, palvelut) niin, että asemakaavoituksen avulla voidaan toteuttaa toimiva, monipuolinen ja viihtyisä yhdyskunta, joka osaltaan vastaa Helsingin seudun tonttikäytännön
- osoitetaan ja tarkennetaan maakunnallisessa selvityksessä esitetyt ekologiset käytävät
- turvataan maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset, maaseutumaisen asumisen mahdollisuudet ja kulttuurimaiseman arvot asemanseudun ympäristössä.

OSAYLEISKAAVATYÖN ETENEMINEN

Aloituskvaihe (2012-2014)

Palopuron osayleiskaavan laadinta tuli tavoitteeksi vuoden 2012 talousarviossa.

Osayleiskaavatyön ohjelmointi aloitettiin Keskustaajaman osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen loppuvuonna 2012, mutta työtä on viivästyttänyt yleiskaava-arkkitehdin siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen ja viran täyttämättä jättäminen toistaiseksi säästösyistä. Suunnittelun aikataulua on jouduttu lykkäämään myös 2. vaihemaakuntakaavan edellyttämän seudullisen suunnittelun tarpeen vuoksi.

Vuonna 2013 järjestettiin Palopuron asukkaille ja alueella toimiville yhdistyksille kaksi työpajamuotoista keskustelutilaisuutta, joissa kerättiin tavoitteita ja ideoita yleiskaavoituksen pohjaksi. Yhteenveto keskustelutilaisuuksista on esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu pääosin vuonna 2014. Siinä esitetään:

- osayleiskaavan alustavat tavoitteet
- suunnittelun lähtötiedot ja uusien selvitysten tarve
- keskeiset osallistahot ja vuorovaikutusmenettelyt kaavan laatimisen eri vaiheissa
- osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin periaatteet.

Perustiedot suunnitelmista ja selvityksistä kootaan erilliseen lähtötietoraporttiin (alustava raportti liitteenä). Uusia selvityksiä tarvitaan mm. asemanseudun sijainnista ja liikennejärjestelmästä, ekologisista yhteyksistä, maisemasta ja rakennetusta ympäristöstä sekä maa- ja metsätalouden edellytyksistä. Lisäksi luontoselvitystä tulee laajentaa kattamaan koko suunnittelualue. Viranomaisneuvottelujen ja asukaspalautteen myötä voi tulla esiin myös muita selvitystarpeita.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi ja siitä pyydetään tarvittavat lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä. Lisäksi osallistumis- ja arviointi-

suunnitelmasta keskustellaan Uudenmaan ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa pidettävässä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa palautteen perusteella.

Valmisteluvaihe (2014- 2017).

Osayleiskaavan varsinainen valmisteluvaihe alkaa osallistumis- ja arviointi-suunnitelman hyväksymisen jälkeen ja päättyy, kun kaupunginhallitus asettaa kaavaluonnoksen nähtäville. Valmisteluvaiheessa tarkennetaan tavoitteita, laaditaan ja täydennetään perusselvityksiä, muodostetaan vaihtoehtoisia rakennemalleja ja arvioidaan niiden vaikutuksia, sekä laaditaan varsinainen osayleiskaavaluonnos. Luonnoksen valmisteluajataulu riippuu myös 4. vaihemaakuntakaavan etenemisestä.

Rakennemalleissa tarkastellaan yhdyskuntarakenteen keskeisten toimintojen sijoittumisperiaatteita. Palopuron alueella rakennemalleihin vaikuttavat ennen kaikkea rautatieaseman mahdolliset sijoittamispaikat. Osayleiskaavan rakennemalleja käsitellään myös kaupunginhallituksessa.

Valmistelun aikana kerätään asukaspalautetta verkkokyselyin, asukastilaisuuksissa ja työpajoissa. Tarvittaessa järjestetään viranomaispalavereita.

Kaavaluonnos valmistellaan vaihtoehtojen vertailun ja rakennemalleista saadun palautteen perusteella. Kaupunginhallitus asettaa lopuksi kaavaluonnoksen julkisesti nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.

Ehdotusvaihe (2017-2018)

Osayleiskaavaluonnoksesta saatu palaute vastineineen käsitellään kaupunginhallituksessa, joka päättää jatkosuunnittelun periaatteista. Ehdotusta laadittaessa järjestetään tarpeen mukaan yleisötilaisuuksia, sidosryhmäkuulemisia ja viranomaispalavereita. Kaavaehdotus hyväksytään kaupunginhallituksessa, joka asettaa ehdotuksen julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Nähtävilläolon jälkeen järjestetään viranomaisneuvottelu.

Kaavan hyväksyminen (2018)

Yleiskaavaehdotuksesta saadusta palautteesta riippuen kaupunginhallitus joko päättää vastineiden perusteella ehdotuksen muuttamisesta tai, ellei muutostarpeita ole, saattaa yleiskaavaehdotuksen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Hyväksymisestä ilmoitetaan niille, jotka ovat sitä nähtävilläoloaikana kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Mikäli kaavaehdotukseen tehdään merkittäviä muutoksia, se on asetettava uudelleen nähtäville.

Hyväksymispäätöksestä voi edelleen valittaa 30 vrk:n kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle.

Valitusajan päätyttyä tai mahdollisia valituksia koskevan ratkaisun saatua lainvoiman kaavan voimaantulosta ilmoitetaan kuulutuksella.

Tietoja kaavasta ja sen etenemisestä löytyy koko kaavaprosessin ajan tietoja kaavoituksen kotisivuilta (www.hyvinkaa.fi).

ERILLISENÄ LIITTEENÄ

- Suunnittelualueen rajaus
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Alustava lähtötietoraportti

Esitys KJ

Kaupunginhallitus päättää käynnistää Palopuron osayleiskaavan laatimisen ja hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamista ja lausuntojen pyytämistä varten.

Päätös

PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASATA JA NIIHIN ANNETTAVAT VASTINEET

Palopuron osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 22.8. – 22.9.2014. Suunnitelmasta saatiin 5 viranomaislausuntoa ja 9 mielipidettä (liite).

Viranomaislausunnoissa erityisesti huomioon otettavia ovat Keski-Uudenmaan maakuntamuseon vaatimus tehdä kaavatyön yhteydessä tarkempi selvitys alueen kulttuurihistoriallisista arvoista ja mahdollisista suojelutavoitteista. Lisäksi alueen kulttuurimaiseman ja alueen ominaisuutensa säilymistä on olennaista, että laajoja peltoaukeita säilytetään.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) toi jälleen esiin vähimmäisvaatimuksen uuden perustettavan lähijunaliikenteen asemanpaikan asukas- tai työpaikkapohjaksi, vähintään 10 000 asukasta tai työpaikkaa 2,5 kilometrin säteellä. HSL painottaa, että väestömäärän tulisi olla lähempänä 15 000 asukasta, jotta junaliikenne olisi riittävän kustannustehokasta. Liikenneviraston hankkeessa Pasila-Riihimäki -rataosuuden välityskyvyn parantamiseksi on varmistettu Palopuron aseman tekninen toteutettavuus. Liäksi HSL tuo esille, että Jokelantien varteen on määritelty myös parannettava seudullinen pyöräilyn seutureitti (PÄÄVE, Helsingin seudun pääpyöräilyverkon ja laatuikäytävien määrittely), joka tulee huomioida osayleiskaavan laadinnassa.

Tuusulan kunnalle on tärkeää löytää uudelle asemalle Hyvinkään ja Jokelan asemien välimaastosta sellainen sijainti, että sen ympäristöön voidaan sijoittaa mahdollisimman tehokkaasti uutta asumista ja palveluita haittaamatta Jokelan kuntakeskuksen suunniteltua kehitystä, mutta mahdollistamalla taajamien luonnollisen yhteen kasvamisen radan suunnassa tulevaisuudessa. Uuden asemanseudun ajoneuvoliikenneyhteydet tulee suunnitella siten, että Jokelantie Tuusulan suuntaan ei oleellisesti ruuhkaudu, sillä tien parantamismahdollisuudet ovat rajalliset olemassa olevan asutuksen ja radan läheisyyden vuoksi. Ekologisia yhteyksiä on tutkittu myös Tuusulassa. Kaksi käytävää ylittää Tuusulan kunnanrajan Palopuron osayleiskaavan alueelle. Yhteyksien jatkuvuus myös Hyvinkäällä tulee osayleiskaavatyössä turvata.

Mielipiteissä H.G Paloheimo Oy:n mukaan Yleiskaavassa tulisi varautua myös Tuusulan kunnan puolella sijaitsevan Jokelan taajaman laajentamiseen Hyvinkään puolelle nykyistä rajaa. Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin mielestä asioita tulisi tarkastella ”helikopteriperspektiivistä” eli mitä ilmiöitä on nähtävissä, jotka mahdollisesti vaikuttavat tulevaisuuden elämisen-, yrittämisen- ja liikkumisen tarpeisiin. Lisäksi yhdyskuntateknisten verkkojen haltijat esittivät hallinnoimansa verkot ja niihin liittyvät maankäytön rajoitukset. Lisäksi Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset / ProAgria Etelä-Suomi ry tarjosi asiantuntijapalveluitaan mm. maatilaselvityksistä sekä maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksistä.

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys piti 10 000 asukkaan väestötavoitetta massiivisena. Yhdistys korosti tavoitteidensa olevan vastaavanlaiset kuin Palopuron asukkaiden: alueen säilyminen maaseutumaisena ja kasvun pysyminen maltillisena, (laajojen ja hyvien peltoaukeiden sekä elinvoimaisten maatilojen säilyttäminen, maatilamatkailun, lähijunatuotannon sekä käsityöteollisuuden kehittäminen, peruspalvelujen palauttaminen). Yhdistys toi esille joukon puutteita ja epätasaisuuksia lähtötietoraportin luontotiedoissa. Ekologisten verkostojen osalta laajoja luonnon ydinalueita on Hyvinkään keskustajaman molemmin puolin Salpausselkävyöhykkeessä ja myös Vantaanjoen ja Hango-Mäntsälä 25-tien eteläpuolella. Niiden väliset ekologiset yhteydet ovat yhtenäisiä eikä sitä saa kaavoilla katkaista. Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) mukaisesti luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet tulee ottaa huomioon.

Palopuron maaseutuyrittäjät korostavat, että Palopuron junaradan itäinen puoli on viljavaa, perinteistä maatalousaluetta, ja se on jo tänään merkittävä luomuyrittäjien keskitty-

mä Uudellamaalla. Monimuotoista maaseutupienryittäjyyttä tulee kehittää ja tukea, jotta maaseutu voidaan säilyttää elävänä ja vetovoimaisena. Toiveena on, että junaradan itäpuolelle ei kaavoita asuntoalueita. Kaupungilta toivotaan ajoissa annettua neuvontaa ja konsultointia viranomaisen taholta, jotta erilaiset lupaprosessit voitaisiin viedä läpi sujuvasti ja ilman yllätyksellisiä, ylimääräisiä kustannuksia. Tärkeää olisi muun muassa mahdollistaa erilaisten olemassa olevien tilojen käyttötapamuutokset. Lisäksi kaupungilta toivotaan parempaa infrastruktuuria (sähkönjakelun luotettavuus, mahdollisuus liittyä kunnallisteknisiin verkostoihin, paremmat tietoliikenneyhteydet). Maaseutuyrittäjien tavoitteena on pyrkiä tekemään Palopuron radan itäpuolesta aktiivinen maaseutuyrittäjyyden keskittymä, joka luo Hyvinkään kaupungille positiivista mainetta ja vetovoimaa monipuolisilla maaseutupalveluillaan sekä eettisesti ja ekologisesti tavoitteellisella toiminnallaan niin lähiympäristössä kuin myös koko metropolialueella. Tarkoituksena on kehittää yhteinen kattobrändi.

Annettavissa vastineissa korostuvat edellä esiin tuotujen tavoitteiden huomioiminen jatkosuunnittelussa sekä tietopohjan laventaminen valmisteluvaiheen aikana tehtävillä selvityksillä. Kiireellisimmäksi on arvioitu luontoselvityksen tekeminen suunnittelualueen eteläosassa sillä osalla suunnittelualueella, joka ei ole sisältynyt aiempiin luontoselvityksiin (Yli-Jurvan luontoselvitys, keskustaajaman osayleiskaavan laajentumisalueiden luontoselvitykset, vaihe I ja II). Lisäksi etenkin liito-oravien ja myös muiden ns. direktiivilajien osalta pitää tarkistaa, yhtenäistää ja ajantasaistaa olemassa olevaa tietopohjaa. Ekologisten verkostojen osalta pitää selvittää, mihin itä-länsisuuntainen maakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys voidaan sijoittaa.

TYÖOHJELMA

Työohjelmassa kerrotaan tarkemmin kaavan etenemisen aikataulusta, työn organisoinnista ja laadittavista erillisselvityksistä.

Oleennaista on havaita osayleiskaavatyön kytkeytyminen niin aikataulun kuin sisällönkin osalta Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavatyöhön. Osayleiskaavatyötä ohjaa 2. vaihemaakuntakaava, jossa Palopuro on osoitettu uuden asemanseudun kehittämisen kohdealueena. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta ei voi kaavoittaa yksityiskohtaisemmin ennen kuin alueen ratkaisu on osoitettu tarkemmin maakuntakaavassa.

4. vaihemaakuntakaavan sisältö ratkeaa olennaisesti ehdotusvaiheessa, jonka on ohjelmoitu valmisteltavaksi loppuvuodesta 2015 ja asetettavaksi nähtäville talvella 2016. Siinä lyödään lukkoon keskeiset ratkaisut mm. asemana sijainnista, taajama-alueen sijainnista ja laajuuksista sekä ekologisten yhteyksien sijainti.

Tätä ennen laadittavat selvitykset voivat palvella ja perustella myös vaihemaakuntakaavan ratkaisun valintaa. Tähän vaiheeseen kuuluu myös mm. erilaisten rakennemallien laatiminen ja niiden vaikutusten arviointi sekä kehitettävän mallin valinta.

Lähijunaliikenteen uusia asemanpaikkoja tarkastellaan maakuntakaavatyön yhteydessä Liikenneviraston käynnistämässä selvityksessä.

Maakuntakaavoituksen yhteydessä on myös käynyt ilmi tarve laajentaa pääradan perusparannuksen suunnittelua myös Jokelan pohjoispuolelle, ts. käynnistää perusparannuksen 3. vaiheen yleissuunnittelu.

Kaupunki on tilannut katu- ja tieliikenteen osalta Hyvinkään liikennemallin tarkennuksen. Edellisen mallinaluejakoa tihennetään ja täydennetään. Mallin taustalla olevia seudullisia väestö- ja työpaikkatietoja tarkennetaan kaupungin osalta vastaamaan paremmin kaupungin omia maankäytön suunnitelma. Työssä tarkastellaan myös Palopuron rakentamisen tuottamaa liikennekuormitusta. Keskeinen ongelma on tutkia vaihtoehtoja Joke-lantien lisääntyvän liikennekuorman ohjaamiseen muulla tavoin. Työn tarkasteluvuodet ovat 2025 ja 2040. Liikennemallin tuottamaa informaatiota on tarpeen tarkentaa tuottamalla alueen liikennejärjestelmästä erilaisia vaihtoehtoja, joita tarkastellaan yhdessä rakennemallien kanssa.

Palopuron osayleiskaava-alueen luontoarvoja on kartoitettu keskustaajaman osayleiskaavatyön laajentumisalueiden luontoselvityksen yhteydessä kahdessa otteessa vuosina 2007 ja 2009. Lisäksi koko kaupungin ekologisia yhteyksiä on tutkittu vuonna 2011. Lisäksi alueelta on tehty mm. erillisiä liito-oravakartoituksia. Vanhemmat luontoselvitykset on tarkoitus päivittää ja tarkastella ekologisten yhteyksien verkostoa alueella suhteessa rakennemallien mukaiseen maankäyttöön. Suunnittelualueen eteläosiin laaditaan kokonaan uusi luontoselvitys, koska tältä osalta perusluontoselvitys puuttuu.

Vuodelle 2016 ohjelmoituihin selvityksiin kuuluvat kulttuuriympäristö- ja maisemaselvitys sekä maatilaselvitys.

Työohjelmassa on esitetty Palopuron osayleiskaavan tavoitteellinen aikataulu, jonka noudattamisen mahdollisuus riippuu 4. vaiheen maakuntakaavan pysymisestä omassa tavoiteaikataulussaan.

- Palopuron osayleiskaavan rakennemallit laaditaan ja asetetaan nähtäville syksyn 2015 aikana siten, että kaupunki pystyy vaikuttamaan 4. vaiheen maakuntakaavaehdotuksen sisällön valmisteluun.
- Osayleiskaavaluonnos on tarkoituksenmukaista panna nähtäville sen jälkeen kun 4. vaiheen maakuntakaavaehdotus on ollut nähtävillä.
- Osayleiskaavaehdotus on mahdollista asettaa nähtäville sen jälkeen, kun 4. vaiheen maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa.

TYÖN ORGANISOINTI

Työ tehdään Hyvinkään kaupungin kaavoitusyksikössä. Työtä johtaa kaavoituspäällikkö Anne Jarva ja kaavaa valmistelevat pääsääntöisesti kaava-arkkitehti Mika Ahonen ja yleiskaavasunnittelija Hannu Lindqvist. Kaavatyössä avustaa kaava-avustaja Satu Laaksonen / sijaisena Aino Kuusimäki.

Kaavoitus käyttää mm. kuntatekniikan ja ympäristöpalvelujen asiantuntemusta. Tarvittaessa, mm. palveluverkon suunnittelun osalta, neuvotellaan muiden hallintokuntien kanssa.

Työssä käytetään tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita erillisselvityksessä ja vaihtoehtojen arvioinnissa.

Varsinkin rakennemalli- ja luonnosvaiheessa panostetaan kaavan vuorovaikutteiseen valmisteluun.

Keskeinen työtapa ovat työpajat, joihin kutsutaan tekniikan ja ympäristön toimialan virkamiesten ohella kaupungin muiden hallintokuntien edustajia, tarvittaessa muiden viranomaisten edustajia, kyläläisiä ja eri yhdistysten edustajia. Käytännön aikataulusyistä virkamiestyöpajat pidetään työpäivän aikana, kyläläisille ja yhdistyksille suunnatut työpajat iltaisin. Työpajoissa käsitellään kaikkia keskeisiä ja ajankohtaisia teemoja.

Ohjausryhmä

Kaupunginhallitusta pyydetään nimeämään edustajansa ohjausryhmään

Ryhmän viranhaltijaedustus:

- vs. kaupunginjohtaja Jyrki Mattila
- tekninen johtaja Jouni Mattson
- suunnittelija Pekka Karvonen

Kaavoitus:

- kaavoituspäällikkö Anne Jarva
- kaava-arkkitehti Mika Ahonen (sihteeri)

Kuntatekniikan suunnittelu

- liikenneinsinööri Kimmo Kiuru

Kaupunkimittaus

- kaupungingeodeetti Marko Kankare

Ympäristönsuojelu

- ympäristöjohtaja Mika Lavia

Viranomaisyhteistyössä pyritään tarpeen vaatiessa kutsumaan epävirallisia teemaneevotteluja MRL:n edellyttämien varsinaisten viranomaisneuvottelujen lisäksi.

ERILLISINÄ LIITTEINÄ

- Yhteenveto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä sekä kaavoituksen laatimat vastineet niihin
- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio 12.3.2015
- Työohjelma

Esitys KJ

Kaupunginhallitus päättää

- hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet
- hyväksyä työohjelman ohjaamaan Palopuron osayleiskaavan laatimista
- nimetä edustajansa Palopuron osayleiskaavan ohjausryhmään.

Päätös

Esittelijä lisäsi esitykseensä, että osayleiskaavan ohjausryhmään nimetään edustaja myös elinkeinotoimesta.

Päätettiin

- hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annetut vastineet
- hyväksyttiin työohjelma ohjaamaan Palopuron osayleiskaavan laatimista
- nimettiin ohjausryhmään kaupunginhallituksen edustajina Aki Korpela, Juhani Skyttä ja Pekka Laine
- valtuutettiin liiketoimintajohtaja nimeämään työryhmään elinkeinotoimen edustaja

Kh 12.12.2016 § 291

Alustavia rakennemalleja työstettiin nähtäville asettamista varten ohjausryhmän ohjauksessa.

Rakennemalleista järjestettiin työpajat Palopuron kyläläisille ja yhdistyksille 13.1.2016 ja kaupungin viranhaltijoille 11.2.2016.

Työpajoista saadun palautteen perusteella todettiin, että kaksi eteläisintä rakennemallia ei ollut juuri saanut kannatusta. Jotta työpanos saataisiin suunnattua varten otettavien mallien työstämiseen, päätti ohjausryhmä kokouksessaan 19.2.2016 yhdistää mainitut kaksi eteläistä mallia uudeksi yhdistelmämalliksi 3+4. Siinä asemanpaikka on hieman alkuperäisen mallin asemaa etelämpänä siirtäen myös keskustaa etelämmäksi. Ydinalueen liikennejärjestelmän runko on rakennemalli 3:sta. Rakennemalli 4:stä on haettu mahdollisuus yhteistyöhön ja palvelujen käyttöön Tuusulan kunnan ja Jokelan taajaman kanssa, malli suuntautuu pikemminkin Jokelaan kuin Hyvinkään keskustaan.

Ohjausryhmä käsitteli vielä kehitetyt rakennemallit kokouksessaan 27.5.2016 ja päätti asettaa ne nähtäville. Rakennemallin 2 ”Suur-Metsäkalteva” jatkokehittely johti tarpeeseen tarkastella uudelleen Metsäkaltevan kaakkoisosan (Palojoen itäpuolinen osa) ja radan itäpuolisen Korkeamäen alueiden ratkaisua Keskustaajaman osayleiskaavassa. Tätä silmällä pitäen tarkistettiin myös Palopuron osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laajentamalla suunnittelualuetta luoteessa Palojokeen ja pohjoisessa Hangon-/ Porvoonväylään (vt 25). Samalla päivitettiin OAS:ssa esitettyjä lähtötietoja rakennemallityötä varten tehdyillä selvityksillä ja vaikutusten arviointiraporttien yhteenvedoilla, kuten luontoselvitys (ml. ekologisten verkostojen tarkastelu), rakennemallien lii-

kenteellinen arviointi ja rakennemallien CO₂-päästöjen arviointi EPECC OY:n EcoCity Evaluuator –laskentatyökalulla.

Rakennemallit olivat julkisesti nähtävillä 3 kuukauden ajan 3.6. – 2.9.2016 ja niistä pyydettiin lausunnot. Rakennemalleja selostettiin yleisötilaisuudessa 18.8.2016 ja lisäksi osallisilla oli mahdollisuus tavata kaavasuunnittelijoita kahtena päivänä klo 14-20 Palopuron koululla. Rakennemalleista saatiin 8 viranomaislausuntoa, 5 naapurikuntien tai Helsingin metropolialueen kuntien lausuntoa, 4 Hyvinkään kaupungin lautakuntien lausuntoa, 2 verkonrakentajien ja 4 yhdistysten lausuntoa. Lisäksi saatiin 17 yksityisten mielipidettä.

Rakennemalleista saatujen lausuntojen ja mielipiteiden yhteenveto

Uuden asemaseudun luomista pääradan varteen pidettiin viranomaislausunnoissa maakuntakaavan mukaisena, tarkoituksenmukaisena ja toteuttamiskelpoisena hankkeena. Palopuron maankäytön ei kuitenkaan arvioitu kehittyvän merkittävästi vuoteen 2040 mennessä, vaan asemaseudun toteuttaminen ajoittuu pääosin tämän jälkeiseen aikaan. Seisakkeen käyttöönottoa ei suositella ennen kuin pääradan välityskykyä on parannettu pohjoiseen jatkuvilla lisäraiteilla (edellyttäen että pääradan parantamisen 2. vaiheen Kerava – Jokela –lisäraiteet on toteutettu). Monissa yksityisten mielipiteissä kyseenalaistettiin Palopuron ja muidenkin uusien rakentamisalueiden tarve, kaavoituksen painopiste tulisi olla ydinkeskustan täydentämisessä ja tiivistämisessä.

Kehitettävän rakennemallin valinnan osalta enemmistö kannatti rakennemallia 2. Asemaseudun riittävän käyttäjäpotentiaalin (10-15 000 asukasta tai työpaikkaa 2,5 kilometrin säteellä) saavuttaminen vaikuttaa todennäköisimmältä seisakkeen asettuessa Hyvinkään nykyisen kaupunkirakenteen läheisyyteen, ja rakentaminen liittyy luontevasti myös Metsäkaltevan laajentuvaan yhdyskuntarakenteeseen. Myös palveluiden tuottamisen kannalta malli arvioitiin parhaimmaksi. Kestävän liikkumisen järjestelmä on mallissa helppoin luoda. Rakennemallissa 2 seisakkeen läheisyydessä on myös vähemmän tiivistä maankäyttöä rajoittavia tekijöitä kuin muissa rakennemalleissa.

Rakennemalli 1 ei saanut kannatusta, vaan päinvastoin sitä arvioitiin tuhoisaksi kylämaisemalle ja -rakenteelle. Yhdistettyä rakennemallia 3+4 kannattivat lähinnä luontojärjestöt ekologisten yhteyksien vuoksi. Kyläläiset kannattivat myös jonkin verran 0+ -vaihtoehtoa ainakin kaupunkikeskustan tiivistämistavoitteen osalta. Osassa kyläläisten mielipiteitä Palopuron toivottiin säilyvän maaseutumaisen rakentamisen alueena.

Rakennemalli 2:n valinta osayleiskaavaluonnoksen pohjalle edellyttää tarkentavia selvityksiä ja muutoksia rakennemallikartan mukaiseen ratkaisuun nähden. Mallissa ehdotetun asemanpaikan toteutuskelpoisuutta ei ole selvitetty, joten tarkan aseman- ja matkustajalaitureiden paikan määrittämiseksi vaaditaan raide- ja junaliikennetekninen selvitys. Ehdotettiin myös vielä pohjoisemman asemanpaikan tutkimista, jolloin aseman saavutettavuus olisi vielä parempi erityisesti nykyisen keskustaaajaman eteläosista, ja samalla ekologiset yhteydet olisi helpompi järjestää. Mallissa asemaseudun keskusta sijoittuisi lähelle maakunnallisesti merkittävän itä-länsi –suuntaista ekologista yhteyttä, joten osayleiskaavaluonnosta varten pitäisi selvittää tarkemmin, mitä yhteyden toiminta edellyttää eri eliöryhmien kannalta.

Kulttuuriympäristöjen osalta vaadittiin alueelta tehtäväksi maisemaselvitys ja rakennusinventointi, jotka ovatkin käynnistymässä syksyn 2016 aikana. Arvoalueista korostettiin erityisesti Haapasaarentien vartta ja pääradan länsipuolista osaa Palojoen varresta. Palojoen uoma koostui myös ekologisten verkostojen, virtavesien lajien ja alueen vesienhallinnan/ hulevesien hallinnan kautta.

Ympäristöhäiriöitä alueelle aiheuttaa erityisesti päärata melun, tärinän ja runkomelun hallinnan kannalta, mutta lisäksi lähiympäristössään merkittäviä haittoja tuottaa Romuliike Suotula.

Jatkotoimet

Kehitettävän rakennemallin valinta

Osayleiskaavaluonnokseksi valittavaksi vaihtoehdoksi on vaikutusten kannalta edullisinta valita rakennemalli 2 ”Suur-Metsäkalteva”. Osayleiskaavaluonnoksen laatimisen yhteydessä on tarpeen selvittää tekniset ja liikenteelliset edellytykset pohjoisen asemanpaikan tarkaksi sijainniksi.

Rakennemalli 2:n valinta tarkoittaa myös tarvetta avata Metsäkaltevan alueen kaakkoisosan (Palojoen itäpuoli) ratkaisu Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavassa. Tulevan asemanpaikan ympäristö radan länsipuolella on osoitettu työpaikka-alueeksi ja kauempana radasta omakotivaltaiseksi asuinalueeksi. Aseman toteutuessa Jokelantien varren rakentamistehokkuus tulee nostaa toiselle tasolle aseman läheisyydessä. Samoin radan itäpuolella pitää arvioida Korkeamäen teollisuus- ja varastoaluevarauksen tarpeellisuus ainakin koko laajuudessaan, koska Keskustaajaman osayleiskaavassa on ylipäättään osoitettu runsaasti työpaikka-alueita erityisesti Hangonväylän varren alueille.

Valittaessa rakennemalli 2:n ”Suur-Metsäkalteva” mukainen taajamarakenteen kehittämismalli tarvitaan pääradan itäpuoliset radan lähialueet (ns. Korkeamäen alue, keskustaajaman osayleiskaavassa teollisuus- ja varastoalueena, TV) taajamaytimen toimintojen ja tehokkaan asumisen käyttöön pitkällä aikavälillä. Mikäli Hyvinkään itäinen ohikulkutie ja edelleen vt 25:stä etelään päin Itäisen radanvarsitien alkuosa toteutetaan sekä vt 25:n parantaminen johtaa Hyvinkään itäisen eritasoliittymän toteuttamiseen, voisi tämä logistisesti edullinen sijainti edelleen olla järkevää pitää teollisuus- ja varastoalueena.

Asemanpaikan selvittäminen

Maakuntakaava edellyttää toteuttamisen ajoitusta ja sitomista juna-aseman käyttöönottoon. Samoin edellytetään rakentamisen etenemisen vaiheistusta ja ajoitusta. Rakentamisalueiden käyttöönoton etenemisjärjestys ja ajoitus ovat tärkeitä osayleiskaavaluonnoksessa käsiteltäviä kysymyksiä.

Liikennejärjestelmän jatkosuunnittelu

Myös valittavaksi esitetyn mallin liikennejärjestelmä kaipaa kehittämistä. Tavoitteena on, että uusi asemanseutu rakentuisi yhtenäisenä keskuksena. Tuleva keskus sijoittunee osin radan molemmille puolille. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan näkemys pääradan ylittävien tai alittavien kulkuyhteyksien määrästä ja sijainnista. Samalla on huolehdittava, että Palopuron uusi asemanseutu liittyy sujuvasti eri kulkumuodoilla aiemmin toteutuvaan mutta pienempään Metsäkaltevan keskukseen. Sujuvat sisäisen liikenteen järjestelmä(t) eri kulkumuodoilla ovat tärkeitä koko Metsäkalteva - Palopuro – kokonaisuuden houkuttelevuuden ja toiminnan kannalta. Alueen sisäisen ja ulkoisen liikenteen järjestämisen lisäksi on huomioitava myös seudullisen liikenteen tarpeet välillä Hyvinkää – Jokela – Järvenpää.

Täydentävä luontoselvitys ja ekologisten yhteyksien toimivuuden tarkastelu

Osayleiskaavaluonnoksen laatimisen tueksi tarvitaan myös tarkentava selvitys, miten maakunnallisesti merkittävän viheryhteystarpeen merkintää tulkitaan ekologisten verkostojen kannalta. Osayleiskaavaluonnosta laadittaessa on selvitettävä ja ratkaistava suunnittelukysymyksiä, kuten minkä kaikkien eliölajien liikkuminen on tarpeen turvata, millainen on Palojoen uoman ja sen lähiympäristön rooli olla osana alueen ekologisten käytävien ratkaisua tai voivatko aluetta pilkkovien suurjännitesähkolinjojen rakentamattomiksi jätettävät johtokäytävät toimia esim. nisäkkäiden siirtymäreittinä.

Maiseman ja rakennuskannan historian ja arvojen selvittäminen

Suunnittelualueen maisemaa, asutushistoriaa ja rakennuskantaa on tarpeen selvittää aiempaa kattavammin ja tehdä arvokkaille kohteille ja alueille uusia arvotuksia. Maisemarakenteen selvittäminen, alueen kulttuurimaiseman ja kylärakenteen kehittymisen historia sekä maisemallisesti arvokkaiden kokonaisuuksien selvittäminen onnistuvat luontevasti yhtenä selvityspakettina. Tällöin toisen selvityskokonaisuuden muodostavat 1990-

luvun lopun Ridasjärven –Palopuron osayleiskaavaa varten laaditun rakennusinventoinnin päivittäminen vastaamaan tämän päivän näkemyksiä rakennuskulttuurin varjelusta lisä- ja täydentävine inventointeineen ja uudelleenarvotuksineen.

Suunnittelualueen jakaminen eri tavoin käsiteltäviin vyöhykkeisiin

Osayleiskaavan käynnistämisen tarkoitus oli tutkia tarve uudelle pääradan varren lähijunien asemalle ja sen ympärille rakennettavalle asemanseutuyhdyskunnalle: määrittää aseman paikka ja varata riittävät alueet tarvittaville taajamatoiminnoille. Osayleiskaavatyötä käynnistettäessä suunnittelualue osoitettiin laajana, koska aseman sijoituspaikkavaihtoehtoja haluttiin tutkia koko kaupunkialueen eteläpuolisella rataosuudella Tuusulan kunnanrajaan saakka. Nyt asemanpaikan valinta kohdistuu kuitenkin suunnittelualueen pohjoisosiin ja Hyvinkään tulevaakin taajamarakentamisen strategia perustuu (vanhan taajaman ja etenkin keskusta-alueen tiivistämisen ja täydentämisen ohella) edelleen taajama-alueen vaiheittaiseen laajentumiseen kokonaan uuden ja irrallisen rataohjelmien toteuttamisen sijaan. Sitten taajamainen kehittäminen rajoittuu suunnittelualueen pohjoisosiin, ja loppuosaa suunnittelualueesta tullaan lähivuosikymmeninä kehittämään edelleen alkutuotantopainotteisena maaseutualueena. Tämä osa-aluejako esitetään liitekartalla, ja huomioidaan jatkossa osa-alueiden erilaisina käsittelytapoina. Osa-alueiden kaavatyo saatetaan jatkossa eriyttää omiksi prosesseikseen.

LIITTEENÄ:

- Rakennemalleista saadut lausunnot ja mielipiteet
- Annettavat vastineet rakennemalleista saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin
- Suunnittelualueen jako osa-alueisiin jatkosuunnittelua varten

Esitys KJ

Kaupunginhallitus päättää:

- hyväksyä liitteen mukaiset vastineet rakennemalleista saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin
- käynnistää osayleiskaavaluonnoksen laatimisen Palopuron alueelle rakennemallin 2 ”Suur-Metsäkalteva” pohjalta huomioon ottaen saadut lausunnot ja mielipiteet
- suunnittelualueen alustavasta jakamisesta taajamamaiseksi kehitettävään vyöhykkeeseen ja maaseutumaiseen osaan.

Päätös

Sinikka Ala-Paavola esitti, ettei Hyvinkään Palopuron kaavasunnittelua tule aloittaa vaihtoehdon 2 pohjalta, vaan suunnittelua tulee siirtää toistaiseksi, kunnes käytettävissä on todelliset väestöennusteet, ja kunnes nähtävissä on ns ”luomulaakson” rakentuminen yrittäjineen ja yrityksineen. Suunnittelussa on myös otettava huomioon maakuntakaavan määräykset ekologisista käytävistä ja viherkäytävistä.

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sinikka Ala-Paavola jätti asiaan eriävän mielipiteen, joka on sisällöltään muutosesityksen mukainen.

Täytäntöönpano

ote + vastineet: lausunnon antajat, mielipiteen esittäjät

ote: kaavoitusyksikkö